

LARY

Nr 4
Dec. 2001

FÖR STRUP- OCH MUNHÅLECANCER

Foto: Gunnar Persson

Fattas det en knapp i västen
Sidan 19

Relax-helg på Näslingen
Sidan 6-7 och 18

Dags för nomineringar
Sidan 3

Soluppgång över Östersjön.
Näslingen den 12 oktober kl 07.00

**Inbjudan till
Anpassningskurser
Stensund och Eslöv
Mitten**

Tre dagar på Åland
Sidan 4-5

Danmark och Tyskland
Sidan 16-17

Nästa nummer utkommer i mitten av mars • Manusstopp 10 februari.

LARY

Årgång 28 • Nr 4-2001

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

KANSLI & REDAKTION

Barks Väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 83 10 - FAX. 08-655 46 10

TEXTTEL. 08-655 43 20

E-POST laryngforbundet@telia.com

POSTGIRO 85 17 54-2

BANKGIRO 5703-3573

ANSVARIG UTGIVARE Bo Persson

REDAKTÖR Bo Zachrisson

MEDARBETARE I REDAKTIONEN

Kerstin Wähler, Ragnar Sarin

Gunnar Schneider

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Bo Persson

Övre Hantverksgatan 20 A

831 36 Östersund

TEL. 063-12 30 41

MOBIL 070-512 51 96

E-POST bo.persson.laryng@telia.com

GRAFISK FORM

Gunnar Schneider

E-POST gunnar@mbox424.svipnet.se

TRYCK

SCR Konst- och Kvalitetstryck AB

MATERIAL

till tidningen sänds till:

Svenska Laryngförbundet

Barks väg 14, 170 73 Solna

Märk kuvertet "Lary"

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt, ej beställt material.

Insänt material returneras

endast på begäran.

Eftertryck och citering är tillåten

om källan anges.

ANNONSER

1/1 sida färg 7.000:-

1/1 sida i svart 5.000:-

1/2 sida i svart 2.750:-

(180x139 mm)

(87x165 mm)

1/4 sida i svart 1.500:-

Spalt 56x265 mm 2.250:-

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

Barks väg 14, 170 73 Solna

TEL. 08-655 40 01

E-POST laryngfonden.kansli@telia.com

POSTGIRO 90 02 02-3, 91 82 58-5

BANKGIRO 5936-5338

I N N E H Å L L

2 Ledaren

Ordföranden kåserar

3 Dags för nomineringar

till olika förtroendeuppdrag

4-5 Tre dagar på Åland

Hallands Laryngförening

6-7 Relax-helg på Nässlingen

Rapport från en helg

8 Stoma nästan i lungan

Ett brev om problemet

Vad är tid

En dikt om tid

9 Kalendarium

Vad händer första halvåret 2001

Nya medlemmar

10-11 Långholmen

En pärla i Stockholm

12 Glimtar från Stensund

Rapport från anpassningskurs

13 Historieboken

Vad har hänt under 35 år

14-15 Drogkamp i skolor

Tävling för sjätteklassare

16-17 Danmark och Tyskland

Ett tack till förbund och fond

18 Nässlingen igen

Ytterligare en berättelse

En hälsning

från Södra Laryngföreningen

19 Fattas det en knapp

Kryddade recept

20 Ett stort tack

från Uppsalaföreningen

Rätt skall vara rätt

Svar till korsordslösare

21 Doktors spalt

Rätt lösning på 3/2001

22 Nytt LA-kryss nr 4/2001

Bilden på första sidan är tagen på ön Nässlingen i Stockholms norra skärgård. Fotograf är Gunnar Persson från Göteborgsföreningen.

L E D A R E N

Så summeras det gångna året och konstaterar gärna att vi skulle vilja vara fler medlemmar inom vårt förbund.

Vi får vara nöjda med att tandvårdskostnaderna, som är en tung utgift för oss opererade och strålbehandlade, s.k. behandlingsskadade har reducerats.

Vi har kampen mot "tobaksdjävulen", där vi är duktiga banerförare för att tobakskonsumtionen skall minimeras. Vilket visas i WHO:s rekommendationer/önskan att Europas länder vid millennieskiftet, skulle tobaksmisshuset vara "nere" på 20% av respektive lands befolkning. Det enda land som lyckades med detta var Sverige, som dessutom sänkte ytterligare 1%.

Med 19% tobakskonsumtion är vi helt suveräna i vårt land med att minska tobaksmisshuset.

Dessa glädjande siffror är vi alla

nöjda med, särskilt när vi själva är ute i skolor, arbetsvårdsutbildning, institutioner samt arbetsplatser och propagerar mot tobak- och snusmissbruket.

Samtidigt blir vi glädjande nog färre som både opereras och strålas. Detta tror vi med stor säkerhet vara en följd av ovannämnda minskning av tobakskonsumtionen.

Vi ser detta i vårt medlemsregister inom förbundet, medelålders kvinnor och män har i det närmaste helt slutat med tobaksmisshuset.

Största tobaksproblemet finns f.n. bland flickor och unga kvinnor.

Så får jag till sist önska våra medlemmar, anhöriga, annonsörer samt sponsorer.

God Jul och Gott Nytt År

Bo Persson
Förbundsordförande

SVENSKA
LARYNGFÖRBUNDET

- ♥ har ett tiotal läns- och regionföreningar runt om i landet
- ♥ bevakar och tillvaratar medlemmarnas intressen
- ♥ arbetar aktivt för att hjälpa medlemmarna tillbaka till ett meningsfullt liv
- ♥ ordnar rehabiliteringsseminarier och -resor
- ♥ har sitt kansli i Stockholm
- ♥ arbetar för att starta samtalsgrupper för både patienter och anhöriga antingen via sjukvårdspersonalen eller i lokalföreningarnas regi
- ♥ ger ut tidningen (LARY) med aktuell information, artiklar och reportage
- ♥ har regelbundet kurser för förbundets och föreningarnas förtroendevalda samt antirökinformatorer
- ♥ håller kontakt med myndigheter och serviceorgan
- ♥ tillhör Handikapporganisationernas Samarbetsorgan
- ♥ är en av huvudmännen i Cancerfonden
- ♥ har kontakt med motsvarande förbund i andra länder
- ♥ har förtroendeanslutna läkare, tandläkare, logoped, kurator och dietist
- ♥ har instiftat den fristående Stiftelsen Laryngfonden

Dags att nominera

– Gunnar Schneider –

Vem var det som uppfann tiden. Vem bestämde att det bara är ett år sedan jag uppmanade föreningarna att nu är det dags att nominera duktigt folk till styrelserna. Jag vet inget som har så bråttom som tiden. Och den går fortare för varje dag. Så känns det i alla fall.

Nog om tiden. Nu är det nomineringar och motioner som gäller. Det känns lite konstigt att sitta framför datorn i oktober och skriva om någonting som skall bestämmas i slutet av april "nästa år". Men det är väl det som kallas framförhållning.

Tyvärr är det så att det är några datum som vi måste hålla reda på innan dess.

Valberedningen

Nomineringar skall för att vara giltiga vara valberedningen tillhanda senast den 15 mars 2002. Valberedningens sammankallande är Lennart Johansson i Södra Sveriges Laryngförening. Ni kan skicka era förslag antingen direkt till honom eller via Laryngförbundet. Adresserna hittar ni här i Lary. Förbundets står på sid. 2 och Lennart Johanssons finns på näst sista sidan.

Hedersmedlemmar

Även förslag till hedersmedlemmar skall vara inlämnade före den 15 mars 2002. Men det finns numera vissa riktlinjer för hur man kan bli hedersmedlem.

Man skall varit medlem i 12 år. Haft förtroendeuppdrag i minst 9 år såsom styrelseledamot i förbunds och/eller föreningsstyrelse.

Motioner och förslag

Dessa är det ännu mer brådis med. Redan den 1 februari går tiden ut.

Motioner och förslag kan ställas av medlemsförening eller enskild person. Om en enskild person lämnar in ett förslag så skall den först lämnas till den egna regionföreningen som skall ge sitt utlåtande innan vidarebefordran till förbundsstyrelsen.

Ombudsförteckning

Ombudsförteckningen till riksstämman skall vara förbundskansliet tillhanda senast den 15 mars.

Enligt våra stadgar skall föreningarna också hålla sitt årsmöte före den 15 mars. Så det gäller att vara ute i god tid.

Riksstämman

Seminarie och riksstämman kommer att hållas i slutet av april. Orsaken är att det är så många helgdagar i början av maj.

Trettiofem år!

Vi har ett jubileum att se fram emot. Svenska Laryngförbundet fyller 35 år. Jag vet att det finns några som fortfarande är i livet och som varit med redan från starten. Det skulle vara mycket intressant om någon av er kunde skriva någonting från de tidigare åren. Hur jubileet skall firas är inte riktigt klart i skrivande stund men jag hoppas att alla på något sätt kommer att märka av firandet. ■

God Jul
och
Gott Nytt År

önskar
Laryngförbundets
kanslipersonal
Bo, Kerstin, Sevinj

HALLANDS LARYNGFÖRENING har varit på en tre dagars resa till Åland

– Elisabeth Frost-Josefsson –

På måndagmorgon redan kl 7 steg vi på bussen från Eurostop för att fortsätta till Varberg där fler passagerare steg på och så bar det iväg mot Stockholm.

Vi stannar för fika och inköp hos en väskimportör under resan och installerar oss på Birka Princess på kvällen. Efter en kort vila eller snabbdusch är det dags för det stora smörgåsbordet. Det är en ljuvlig kväll och vi passerar en massa öar och kobbar i Stockholms skärgård. En syn som vi här nerifrån verkligen inte är bortskämda med. För dem som orkade fanns det ju möjlighet för en svängom, men jag tror att de flesta var ganska så trötta. Det hade ju varit en lång dag så hytten kändes inte som fel alternativ.

Mariehamn, Ålands huvudstad

Nästa morgon efter en stor frukostbuffe går vi av båten som nu ligger i Mariehamns hamn. Vår buss står och väntar på oss och vi får en 4

Åländska bondkalaset på Godby Hotell. Barbro Larsson spelar nyckelharpa. Vid bordet sitter Ella Nilsson, Margareta Enelund, Ingrid Karlsson samt Josef och Anna Amburs.

timmars fantastisk guidning på Åland. Vi börjar med Mariehamn, som är den enda staden på Åland och huvudstad med endast 10.500 invånare, 2 st ljussignaler och 2 st rondeller (den ena kallas Bläckfisken och den andra Lutfisken). Vi får reda på mycket om Ålands historia, hur det styrts av såväl danskar, rysar, svenskar och nu är självständiga under finnarna. Språket är svenska (vilket förvånade oss och vi trodde nog alla att de skulle tala finlandssvenska).

Vårt första stopp blir Jomala gamla kyrka och där får vi höra "Abbedissans bön", skriven på 1200-talet och den är fortfarande mycket tankvärd. Vid Jan Karlsgård (en motsvarighet till Skansen) går vi runt och tittar på de fina gamla husen. Nu tar vårt fina väder slut och resten av dagen får vi stå ut med regn. Passerar Kastelholms slott, där Erik XIV och Karin Månsdotter hölls fängslade 1571. Vid Bomarsunds fästningsruiner (Nordens Gibraltar) serveras vi kaffe med ålandspannkaka (något liknande vår ostkaka). Denna enorma fästning började byggas 1829 av bl a 4000 ryska krigsfångar och tog 20 år att uppföra. 1854 intogs den av engelska och franska flottstyrkor under Krimkriget. På 1950-talet byggs en väg mitt emellan ruinerna, något som idag skulle ha varit omöjligt.

Vi får så lite tid att gå runt i Mariehamn innan vi kör till vårt hotell i Godby. Vi blir alla inskrivna för behandling, eftersom vi hamnat på Ålands gamla sjukhus. Det uppfördes 1846 för att de ryska soldaterna hade infört syfilis på Åland och det var sjukhus till 1953. På kvällen är

Jomala gamla kyrka när guiden till höger läser upp Abbedissans bön.

"Lekaren" Kjell Fagerholm utanför Godby Hotell med medlemmar i Hallands Laryngförening.

det ett fantastiskt Åländskt bondkallas med många specialiteter på bordet och vi blir underhållna av Barbro Larsson från Gisslaved, som spelade nyckelharpa och sjöng roliga gamla skillingtryck.

Tjorvens hemvist

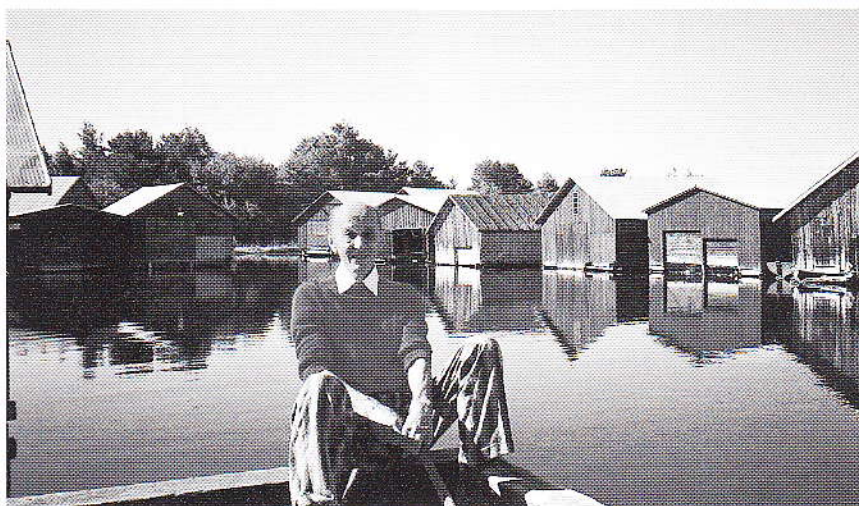
Tredje dagen. Solen lyser från en molnfri himmel och efter frukosten blir vi alla "utskrivna efter behandling" och fortsätter till Eckerö. Vi går först runt i Käringsunds genuina gamla fiskeläge, där en del av filmen "Barnen från Saltkråkan" spelades in. Vidare till Eckerös enorma Posthus, som byggdes 1828 av den ryske tsaren. Där blir vi guidade och får se hur postbåtarna såg ut och hur postgången mellan Finland och Sverige fungerat från 1200-talet fram till

våra dagar. Från 1638 var bönderna här indelade i "rotar" för att sköta denna postgång och i ersättning slapp de betala skatt eller att göra militärtjänst. Denna skyldighet fungerade ända fram till 1910.

Hemresan

Dags så för Eckeröbåten över till Grisslehamn. En tur på ca 2 timmar och ombord serverades vi ett fantastiskt smörgåsbord (lär vara Östersjöns bästa). Startar så den långa hemresan till Halmstad, där vi stiger av bussen mitt i natten. Vi var 16 medlemmar från Laryngföreningen, som tackade vår chaufför och reseledare för en fantastiskt rolig och innehållsrik resa. ■

Elisabeth Frost-Josefsson

Per-Olof Josefsson i Käringsunds gamla fiskeläge.

ABBEDISSANS BÖN

Gud, du vet bättre än jag själv att jag åldras och att jag en dag kommer att bli gammal.

Hjälp mig från att bli pratsjuk och rädda mig framför allt från vanföreställningen, att jag måste yttra mig om allting och vid alla tillfällen.

Befria mig från lusten att blanda mig i andra människors angelägenheter.

Bevara mig från mångordighetens synd, giv mig vingar att snabbt nå fram till det väsentliga.

Skänk mig nåden att med takt och tålmod kunna lyssna till andras bekymmer.

Men försegla mina läppar om mina egna krämpor – de blir fler och fler och min lust att tala om dem blir starkare allt eftersom åren går.

Skänk mig den underbara insikten att det någon gång kan vara möjligt att jag har fel.

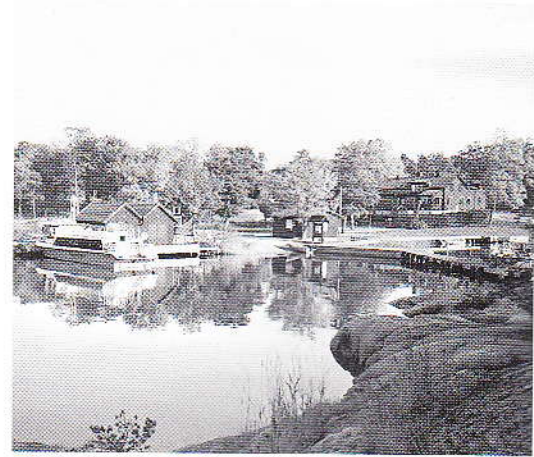
Gud gör mig hjälpsam, men icke beskäftig, omtänksam, men icke despotisk.

När man har en sådan enorm livsvisdom som jag tycker man det är skada, att den inte kommer alla tillgodo. Men du vet, o Herre, att jag vill ha några vänner kvar till slut.

Författare okänd

Glada och nöjda deltagare utanför hotellet
Richard Ahlström med egentillverkad snorkel

Gästhamnen

Marianne och Kerstin
Guiderna underhåller

Relax-helg på Nässlingen

**Så har Förbundet
gett oss möjlighet till en ny
Relax-helg i en annorlunda
men attraktiv miljö.**

Torsdagen den 11 oktober samlades de flesta deltagarna i City-terminalen i Stockholm.

Deltagarna kom med flygbuss från Arlanda eller med tåg till Centralen, från hela landet. Lite nervöst var det för några tågresenärer, eftersom en lokförarstrejk skulle upphöra kl. 08.00 på resdagen, men lyckligtvis klaffade allt.

Vi blev ombord på bussen, som efter en omväxlande resa med bl.a bilfärja tog oss till Åsättra brygga på Ljusterö, där båten Nässlan väntade och förde oss till målet kursgården och konferensanläggningen Nässlingen, belägen på en liten ö med samma namn. Inkvartering skedde

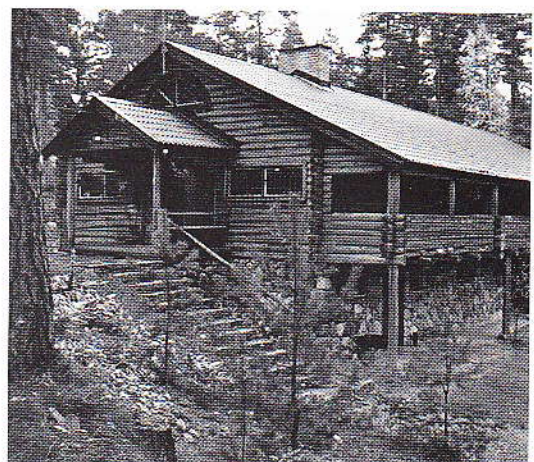
i huvudbyggnaden eller i små stugor.

Skärgårdstur med sång och musik

På fredagsmorgonen berättade platschefen för anläggningen, Sigbritt Norenvik, om denna och dess historia. När vi fick höra att den drevs året runt undrade vi hur detta gick på vintern med bl.a ishinder svarade hon, "inga problem, då använder vi oss av svävare".

Dagen fortsatte med en tur med Nässlan runt öarna i skärgården. Under resan berättade Lill, auktoriserad skärgårdsguide, om livet och tillvaron för befolkningen på öarna, om hur de måste kämpa för att kunna bo kvar i den miljö de älskar. Vi gjorde ett strandhugg på ön Gistholmen där en härlig lunch serverades. Detta skedde i den s.k Stugan. En enorm byggnad med i stort sett en enda jättesal, öppen upp till

" Stugan " på Gistholmen

Båthusen

Utflykt med "Nässlan"

11 – 14 oktober 2001

takåsen. Här underhöll också Lill med sång till toner av maken Pär's dragspel.

Lyssna och tala klarspråk

På lördagen var det dags för den allvarsamma delen av vistelsen, Logoped Gunilla Beling, höll föredrag om rösten, talet och språket. Hon talade om vikten av att kunna lyssna, att ha blickkontakt, att använda sig av kroppsspråk och gester. Allt speciellt viktigt om man själv har svårt med talet.

Marianne Zachrisson avslutade dagen med att med inlevelse berättade om att tala klarspråk utan aggressioner, det s.k "Giraffspråket".

God mat och aktiviteter

Under hela vistelsen undfångades vi på allra bästa sätt på restaurangen. Varje dag fanns flera goda rätter att välja på, bra för oss med vissa matsvårigheter. Och nog lyssnade vi till

Sigbritts inbjudan att komma till julbordet, som hon garanterade alltid var något extra.

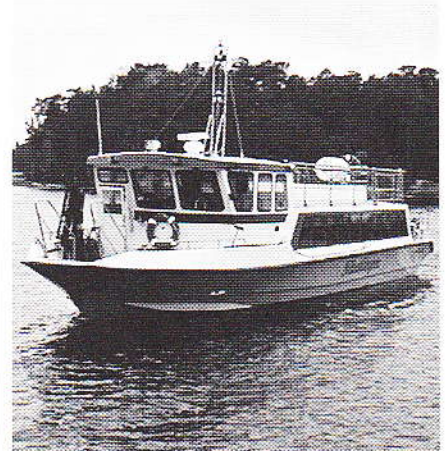
Ja för dem som bor i Stockholm med omnejd onekligen ett bra och lockande förslag. Resan ut till Nässlingen tar bara en och en halv timme.

Vi promenerade en hel del i det vackra vädret och njöt av landskapet och de öppna vattnen. Stämningen var varm, glad och trivsamt. Några deltagare ägnade sig åt fiske också, men resultatet hemlighölls.

När vi lämnade ön och reste hem på söndagen var vi tacksamma för att förbundet med de ständigt närvarande medarbetarna Kerstin Wähler och Bo Zachrisson lyckats så väl med att genomföra denna Relaxhelg.

Yvonne och Ragnar Nerelius

Platschefen Sigbritt

Nässlan

Gunilla Beling och Marianne Zachrisson

Gunnar och Dagmar Persson

Det här brevet har kommit in till redaktionen.

Hej!

Det jag nu kommer att berätta om hände för ett par år sedan och eftersom jag är tveksam om huruvida berörd läkare rapporterat vidare eller inte vill jag beskriva vad som hände:

Min fru och jag var på en skogspromenad och eftersom det var ett par grader under noll använde jag Blom Singers fuktfilter (humidifilter) och den hållare som man sätter utanpå Blom Singers tracheostomaventil. Efter ca en timme var jag tvungen att hosta och i samband med det gjorde jag en inandning. Jag kände då en kraftig smärta i bröstet och trodde att det var något hjärtproblem. Snabbt ryckte jag ut stomaventilen och upptäckte då att fuktfiltret saknades. Detta gjorde mig lugn, då jag förstod att filtret på något sätt i samband med inandningen hamnat i luftvägarna och att det säkert skulle kunna "plockas upp".

Vi promenerade sakta hem och ringde "akuten", som uppmunttrade mig att komma direkt.

Det smärtade ganska ordentligt i bröstet och efter ca en timmes väntetid (det var ändå ganska ok, då det var en lördag) kom en läkare som "tittade ner med en kamera". Han upptäckte då filtret, som satt en bra bit ner mot ena lungan. En ny läkare dök upp och efter en stunds letande hittades ett lämpligt instrument för att "plocka upp" luftfiltret. Det gick utan problem och jag kunde själv konstatera att det var intakt och att inga bitar saknades.

Anledningen till att jag, sent omsider, skriver om detta är naturligtvis att varna för att använda detta filter i den väderlek som rådde. Kondensen som bildades gjorde att filtret blev halt och kunde slinka igenom stomaventilen och som beskrivits ner i luftvägarna. Kanske har det kommit en ny konstruktion sedan dess i så fall är naturligtvis min "varning" överflödig.

Med vänlig hälsning

Tore Ackeström

(total laryngektomerad sedan oktober 1990)

Redaktionen har inte kunnat verifiera om någon konstruktionsändring gjorts, men vi har erfarit att motsvarande filter från Atos är säkert.

God Jul och Gott Nytt År
önskar Laryngföreningen Dalarna

**Stockholms Läns
Laryngföreningen**

önskar er alla

**God Jul
och
Gott Nytt År**

Vad är tid?

Tid är väntan, tid är längtan.
Tid är sommar, sol och skratt,
Tid är höst och vinternatt.
Tid är nå't som människor jagar,
Tiden skiljer också natt och dagar.
Tid kan gå sakta, men också mycket fort.
Tid kan vara lång, men oftast är den väldigt kort.
Tid är en osynlig, nödvändig vara.
Den går inte att laga, stoppa eller spara.
Men en dag är den plötsligt slut,
Och då blir ingenting som förut.
Pendeln har stannat. Ett verk har fått frid.
Först då kan vi säga: -
Jag har inte tid!

Så därför kära vän,
Var rädd om din tid,
Bruka den rätt i all din tid.
Jaga ej runt för att hinna allt,
Då tappar du mycket av livets salt.
Sörj inte bortflugna sekunder,
Minns istället alla glada stunder.
Stunder av kärlek och frid,
Kanske du då slipper säga:
- Jag har inte tid!

Insänd av Viola Landewall.
Diktare okänd.

KALENDARIU M 2002

• • • Januari • • •

- 10 Styrelsemöte
22 Anmälan till
Eslöv/Stensund

• • • Februari • • •

- 1 Inlämnande av motioner
inför Riksstämman
(se förbundets stadgar)

• • • Mars • • •

- 15 Föreningarnas årsmöten

• • • Mars • • •

- skall ha hållits.
15 Anmälan av ombud till
Riksstämman.
15 Förslag till utnämning av
hedersmedlemmar
15 Nomineringar till riksstäm-
man skall vara valbered-
ningen till handa.
15 Bidragsansökning/Fonden
*Ordförandeträff och
styrelsemöte på kansliet.*

• • • April • • •

- 15 Motioner, jämte verksam-
hetsplan- och årsberättelse,
revisionsberättelse
ombuden tillhanda
26-27 Seminarium-Riksstämman

• • • Maj • • •

- v. 22 Eslöv anpassningskurs

• • • Juni • • •

- v. 24 Stensund anpassningskurs

• NYA MEDLEMMAR UNDER 2001 •

Dalaföreningen

- Gunnar Berglund
- Elvi Levin
- Torsten Gustafsson
- Åke Larsson
- Hilding Lingren

Gävleborgsföreningen

- Christina Bremer
- Sven Petersson
- Gunilla Petersson
- Inga Schröder
- George Wärme

Göteborgsföreningen

- Lars-Gunnar Kristiansson
- Kristian Heldt
- Maj Kristiansson
- Eva Ferm
- Maria Ohlsson
- Iris Heldt
- Kjell Åkesson
- Elna Åkesson

Halmstadsföreningen

- Östen Magnusson
- Elsie Magnusson
- Märta Husberg

Linköpingsföreningen

- Lennart Tunvall
- Carina Tunvall
- Björn Sigefjord
- Inga Lanner
- Sofia Johansson
- Annmarie Thorn
- Roland Engström
- Lennart Ingwall
- Barbro Ingwall

Lundaföreningen

- Gunnel Axelsson
- Gunilla Åkesson
- Monica Ehrlich
- Agneta Ek
- Tina Gunnarsson
- Harry Backman
- Ursula Civilis
- Nils-Gunnar Nilsson
- Karin Nilsson
- Herta Jönsson
- Sture Svensson
- Margareta Svensson
- Lars Gunnarsson
- Siv Bengtsson
- Sven-Åke Bengtsson
- Berne Eliasson
- Arne Sisskog

Stockholmsföreningen

- Anna Eriksson
- Mikael Olsson
- Niklas Räisänen
- Liisa Berg
- Tommy Bransmo
- Ljublinka Crnobrnja
- Björn Hellström
- Nils Karlsson
- Sandor Starendal
- Gun-Britt Lasson
- Börje Peterzon
- Margaretha Jäger

Umeåföreningen

- Pär Svensson
- Karin Brunnegård
- Ragna Marcusson
- Gerd Nordin
- Agneta Andersson
- Anna Henriksson
- Britt-Marie Ljung
- Carin Hellberg
- Vivi-Anne Svanborg
- Sibylla E-son-Lind
- Gunnar Erlandsson
- Gustav Asplund
- Eva Asplund
- Eivor Karlsson
- Eija Harmaala
- Anna Björk
- Birgitta Hallén
- John Läppeniemi

Uppsalaföreningen

- Serleta Kreho
- Ove Gustafsson
- Yvonne Hornsell
- Anders Hornsell

Västeråsföreningen

- Gunilla Ekman
- Folke Gustavsson

Kansliets öppet- och telefontider

Måndagar-Torsdagar 08.00-15.00
Fredagar 09.00-12.00 (november-april)

Långholmen:

Den långsmala gröna ön

– Text: Ragnar Sarin – Foto: Gunnar Schneider –

Gamla Fängelset: Nu hotell och restaurant.

En grön pärla i Stockholm är Långholmen, som inte alltid varit så grön. Ön ligger under Västerbron och skiljs från Södermalm av det smala Pålsundet.

När den började bebyggas i slutet av 1600-talet bestod ön mest av klippor och berghällar. År 1670 stod malmgården Alstavik färdig. Den byggdes av den tyske hovbryggaren Jochum Ahlstedt. Kommerskollegium tog över gården 1724 för att användas som spinnhus för stadens lösdrivare och tiggare. I mitten av 1700-talet byggdes spinnhuset ut med 4 längor och började nu att mer och mer använ-

Kolonilott

das som fängelse. År 1880 flyttades fångarna över till det nybyggda centralfängelset. Det var nu Långholmen började bli grön. Man muddrade i Pålsundet och man satte fångarna till att sprida ut mudderslammet över ön. Det planterades ut tusentals träd och de och många koloniträdgårdar och köksträdgårdar bidrar till dagens lummiga grönska.

De flesta fångarna flyttades från Långholmen 1975. Fastigheten överläts till Stockholms stad 1981 och under 80-talet har anläggningen renoverats och spinnhuset hyser nu värdshus, pub och konferensanläggning. I Kronohäktet finns idag hotell, vandrarhem och ett museum.

Promenadvänligt

En promenad på ön kan börja vid Pålundsbron. Där ligger den f d krogen Fördärvet i ett hus från 1700-talet. Åt öster ligger Mälarvarvet, som var ett skutskeppsvarv redan för mer än trehundra år sedan. Går man uppför backen kommer man till Mors stuga, ett café byggt 1917. Om man inte stannar för en kopp kaffe kan man i varje fall njuta av den praktfulla utsikten över Riddarfjärden mot Stadshuset och Gamla Stan. Nedanför fötterna ligger Lusudden med sitt klippbad, populärt bland nudister i början av förra seklet.

Landningsplats för Jetplan och Bellman

Vänder man blicken tillbaka mot ön ser man Västerbrons smäckra siluett. Går man åt det hållet passerar man innan bron den skulptur som minner om det Jasplan som störtade här i samband med en flyguppvisning vid Vattenfestivalen 1993. Innan man når

fram till strandbadet har man passerat två hus.

Det första är Direktörsbostaden, där den siste fängelsedirektören fortfarande bor. Det andra huset är Stora Henriksvik, som byggdes i slutet av 1600-talet som sjö-tull och häri-från skickades snabba segeljakter ut för att uppbringa smugglare och smuggelgods. I huset finns idag ett Bellman-museum och café och i den stora köksträdgården vårdas de botaniska traditionerna från Bellmans tid.

På andra sidan badviken ligger ett 1700-talshus som blev tullarnas tillhåll då Stora Henriksvik inte längre räckte till. Där ligger också två röda trähus Stora och Lilla Knapersta, som blivit verkstäder för tillverkning av kakelugnar och tapeter.

Spritdoft och blomdoft

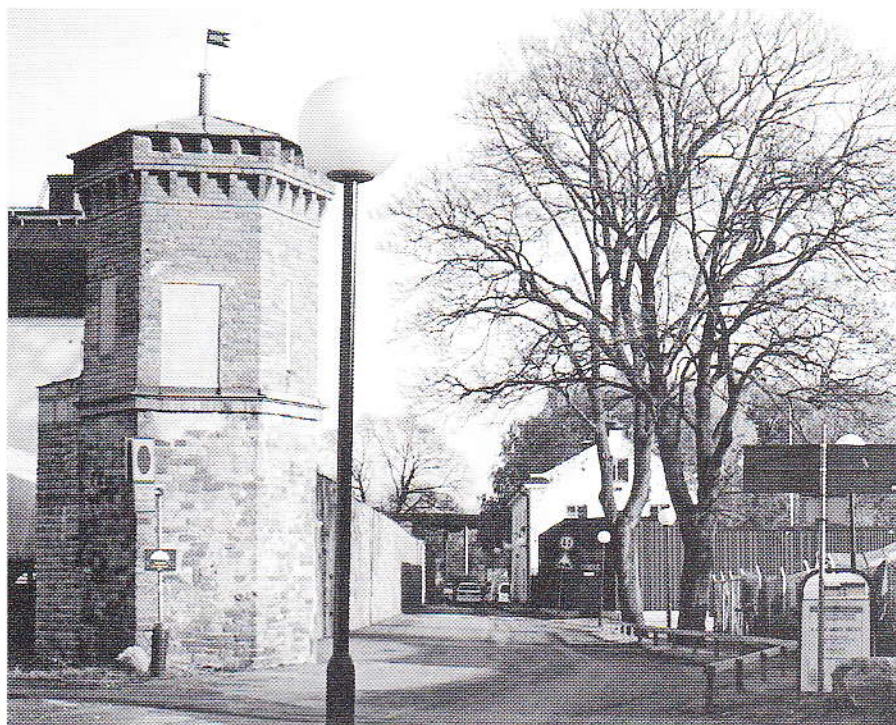
Längst i väster på ön ligger Carlhälls Gård. Huset köptes 1870 av brännvinskungen Lars Olsson Smith, som året innan startat sin spritfabrik på grannön Reimersholme. Här finns förvildade rester av vad som var en av samtidens vackraste trädgårdar med många exotiska inslag hämtade från Smiths många utlandsresor.

Tant Gredelin, Brun och Grön hälsar välkommen till Carlhälls Gård.

Minnesstatyn vid Jas-planets nerslagsplats

Fångvaktartorn, muren. T.v. underofficershuset

Idag är Carlshälls Gärd ett mycket populärt värdshus.

Från svart-viträndiga kläder till exklusiv konferensanläggning

Promenaden kan väl lämpligen avslutas vid Kronohäktet och spinnhuset. Kronohäktet byggdes efter något som kallas Philadelphia-systemet, men som jag nog själv hellre associerar med Sing-Sing. Cellerna som alla hade dörrarna mot den öppna ljusgården är i dag vackra hotellrum med en del pitoreska inslag. Exempelvis har rumsspeglarna en ram som är utformad som en giljotin. Giljotin som avrättningsredskap användes i Sverige en enda gång och det var här på Långholmen som rånmördaren Alfred Ander miste sitt huvud 1910. Kronohäktet

hyser också ett vandrarhem, där man också bor i de gamla cellerna, men där standarden är något lägre. I en av korridorerna finns också ett fängelsemuseum, där man kan få en uppfattning om forna tiders grymma fängelseverklighet. Den gamla rastgården finns också bevarad med sitt bevakningstorn i mitten och där den rastande fången förfogade över en långsmal ostbit friskluft.

Fångarnas språk

Långholmens Wärdhus finns idag i spinnhuset. Restaurangen är mycket välbesökt och man kan bli äta i Rättsalen, vilket ju låter mycket passande. Puben Finkan finns också i huset liksom en förstklassig konferensanläggning. Namnen på de olika salarna och grupperummen har valts med fångelseanknytning exempelvis:

Ost och vinkällare

"Palten", på 1700-talet ett öknamn på de utjänta knektar, som skötte sysslor som stadsvakten inte ville befalla sig med, t ex att föra hjonen till spinnhuset på Långholmen.

"Pliten", som oftast förknippas med ett skällsord för fångvaktare ända in i vår tid. Ordet har dock använts i hundratal år. Plit var det korta svärd som paltarna utrustades med.

"Profossen", som hade till uppgift att hålla ordning på spinnhusjonen och senare häktesfångarna. Det var profossen som delade ut prygelstraffen med sin karbas, en flätad läderpiska.

Det här är namn som ekar från en svunnen tid men vars historia omsorgsfullt bevarats på Långholmen. Ett Långholmen som idag står för en ljus och trevlig men samtidigt spännande miljö en riktig pärla tycker

Ragnar Sarin

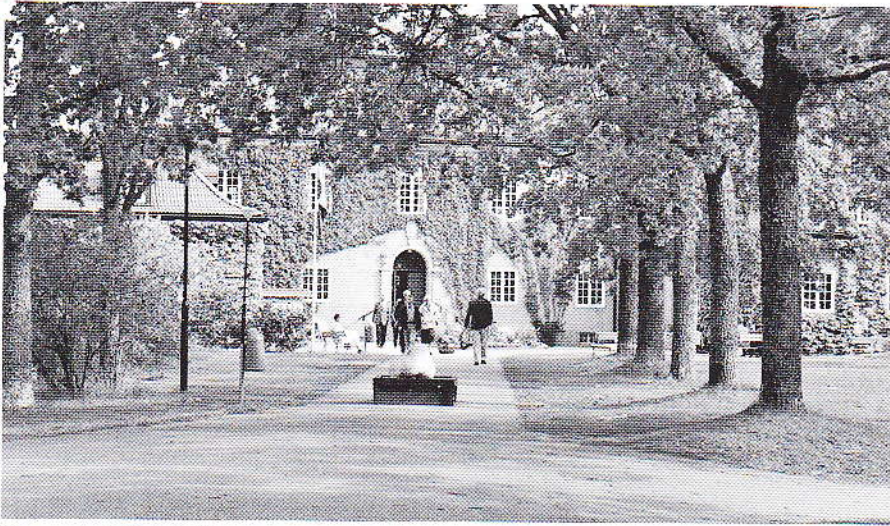
Ljusa härliga "celler" rum.

Pålsundet. Med Västerbron och Reimersholme i bakgrunden

Glimtar från Stensund

– Ewa och Adam Mannelid –

Stensunds Folkhögskola

Den 11 juni 2001 steg vi ombord på en buss vid Centralstationen i Stockholm för en fem dagar lång anpassningskurs i den vackert belägna Stensunds Folkhögskola i Trosa.

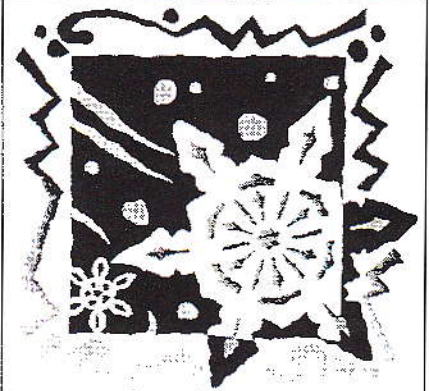
Som vanligt var det Joulo som hälsade oss välkommen och efter inkvarteringen var det dags för lunch. Vi var 18 personer från hela landet. Från Värmland till Skåne. Efter lunchen var det dags att sätta sig i skolsalen och lyssna på ett föredrag om "Smärtkraft".

Bra frågor kräver bra svar, och det fick vi

Tisdagen ägnade vi nästan hela dagen åt att ställa frågor och svar till våra skickliga doktorer från Karolinska Sjukhuset i Stockholm. Doc Hans Strandell från Onkologen, Dr Britt Norlander från ÖNH och sjuksköterskan Lena Zetterlund. De flesta frågor gällde cancer i halsen, sväljsvårigheter, harkling, slem, mm.

Poesi, prosa och känslor

Onsdagen ägnades åt hälsa och "Talet". Chefslogopeden och professorn Britta Hammarberg från Huddinge Sjukhus samt hennes assistenter Ineke Samson och Pia Rasmusson höll i trådarna. Vi delades in i grupper så att alla kunde komma till tals. Vi läste poesi, prosa

Sydöstra
Laryngföreningen
önskar alla en

God Jul
och
Gott Nytt År

och lite blandad kompott om känslor och bekymmer.

Stockholm fick storfrämmande

Torsdagen var en dag utöver det vanliga. Vi skulle till huvudstaden.

Vår underbara guide Clas från Folkhögskolan berättade både geografiskt och historiskt om vårt vackra Sörmland. I Stockholm besökte vi vägbygget "Södra Länken". Sedan blev det lunch i det fria och ett besök i Livrustkammaren på slottet. En mycket imponerande utflykt i synnerhet för alla som var från det övriga landet.

Kvällsaktiviteter

Varje kväll hade vi aktiviteter som avslappning, rörelse, glädje, frågesport mm.

Fredag och "farväl"

Så blev det fredag och utvärdering av kursen. Efter lunchen var det dags att ta farväl av varandra. Lite vemodigt, men vi träffas väl igen. ■

Ewa och Adam Mannelid

Historieboken

Vad har hänt under 35 år?

– Gunnar Schneider –

**Vi står inför ett jubileumsår!
2002 fyller
Svenska Laryngförbundet
35 år.**

**Detta kommer att firas
på vår riksstämman
den 27 april 2002.**

Det kanske inte finns så många kvar som varit med från början. År 1967 startades Laryngektomerades riksförening i Göteborg. (Göteborgsföreningen startades 1965 men hade träffar redan 1961). Nu trettiofem långa år efteråt skall vi försöka rekonstruera perioden.

**Det finns en tidigare
historiebok
från 25 års-jubileet**

Rolf Fischer var en av grundarna till den nuvarande riksorganisationen. Han tecknade ner en historik redan till 25 årsjubileet 1992. Dessa rader ligger till grund för vad som hände fram till dess. Nu läser vi snart 2002 och skall ge ut en "nygamal" utgåva av vår historia.

Själv blev jag opererad jubileumsåret 1992. Det

Här intill ser ni ett prov på tre sidor från 25-års jubileet

kanske är därför som jag nu tillsammans med Siv Baglien och Sten-Ove Pettersson har begåvats med uppdraget att skriva om denna 10-års period.

**Men si, tro inte att
ni skall komma undan.**

Jag vet väl en del från Stockholmsföreningen, Sivan är en hejare på Gävle och Sten-Ove allt från gnällbältet. Men det är inte bara tre föreningar som skall representera vår

historia. Nu gäller det för alla att hjälpas åt. Vi i historieboksgruppen plöjer igenom allt material som finns sparad på förbundet. Men hur kul är det att läsa en massa tråkiga texter, hämtade ur protokoll, verksamhetsberättelser och styrelseprotokoll. Fast, kalenderbitarna kanske orkar.

Det är här som ni ute i föreningarna måste göra en insats. Vi vet att det finns äldre aktiva personer som varit med sen långt tillbaka i tiden. Personer som upplevt mycket roligt och kanske spännande saker i förbundet. Vi ber er på våra bara knän att hjälpa oss att berätta för alla oss som kommit med i förbundet senare. Ni har era minnen. Vi andra vet bara det som vi fått uppleva. Och det är just därför som det är så viktigt att ni delar med er av era minnen. Om tio år är det vår tur att dela med oss av våra. Tänk också på att just den här boken gör att gamla minnen inte försvinner efter detta jubileum, utan kan föras vidare om ytterligare 5-10 år då man kanske gör en fortsättning av detta jubileums historiebok.

Allting var inte bättre förr

Informationstekniken vet vi går framåt med stormsteg. Den förra boken som gjordes för tio år sedan finns inte kvar som original eller i digitaliserat skick. Nu försöker vi att tänka framåt. Alla texter och bilder kommer att finnas kvar i dataform på någon liten diskett eller hårdisk så att nästa gång skall man inte behöva skriva om allt en gång till. Bra va!

Skicka till oss!

Skicka era bidrag till förbundet. Märk kuvertet med Historieboken. Jag vill också påminna om föreningarnas historia. Några föreningar har fortfarande inte skickat in sina bidrag, och glöm inte styrelserna.

Slut på jubileet i Stockholm 27. 4. 1992. (Fotograf: Carl-Erik Carlsson)

En av grundarna till den nuvarande riksorganisationen. Han tecknade ner en historik redan till 25 årsjubileet 1992. Dessa rader ligger till grund för vad som hände fram till dess. Nu läser vi snart 2002 och skall ge ut en "nygamal" utgåva av vår historia.

Själv blev jag opererad jubileumsåret 1992. Det

1972

FÖRSTA BILDMÖTET

Den första bildebilden i denna historiebok är från 1972. Bilden visar en grupp av personer som samlats till ett möte i Stockholm. Bilden är ett utdrag ur en av de många bilder som finns sparade på förbundet.

En av grundarna till den nuvarande riksorganisationen. Han tecknade ner en historik redan till 25 årsjubileet 1992. Dessa rader ligger till grund för vad som hände fram till dess. Nu läser vi snart 2002 och skall ge ut en "nygamal" utgåva av vår historia.

Själv blev jag opererad jubileumsåret 1992. Det

Här intill ser ni ett prov på tre sidor från 25-års jubileet

kanske är därför som jag nu tillsammans med Siv Baglien och Sten-Ove Pettersson har begåvats med uppdraget att skriva om denna 10-års period.

Hallands Laryngförening
önskar
God Jul
och
Gott Nytt År

Drogkampen i Upplands Väsby

– Ragnar Sarin –

Under våren har jag kommit i kontakt med ett projekt som drivits inom Upplands Väsby kommun sedan 4 år.

Projektet heter "Drogkampen" och är en tävling mellan kommunens alla sjätteklasser. Att jag blev involverad i detta berodde på att vår dotter förra läsåret var lärare för en 6:a och att jag blev indragen som en resurs i tävlingens final.

Sedan 1996 genomför Upplands Väsby kommun en drogenkät bland högstadieeleverna. Denna har visat att förhållandena inom kommunen inte är annorlunda än i landet i övrigt. Kommunens slutsats blev, att det aktuella läget i kombination med den liberaliseringsvåg som går fram genom Europa kräver ett aktivt engagemang av alla vuxna i samhället. Kommunen startade därför projektet Drogkampen i oktober 1997.

Projektgruppen har formulerat följande:

Vision

- Drogkampen föder en ungdoms värld fri från droger.
- Drogkampen blir en etablerad pedagogisk metod, där klasser från olika kommuner i hela Sverige tävlar mot varandra.

Mål

- Drogkampen ska skapa en positiv attityd till ett liv fritt från droger.
- Drogkampen ska bidra till att ge ungdomarna en uppväxt fri från droger.
- Drogkampen ska minska våld och vandalisering samt förebygga ungdomskriminalitet.

Droginformationen i skolorna har enligt Skolverket varit alltför präglad av risker och de olika preparatens effekter. "Tillgänglig forskning visar att en sådan fakta- och riskfixerad undervisning snarare ökar elevernas nyfikenhet och vilja att prova alkohol och andra droger." Drogkampen vilar på fyra hörnstenar: **Tävlingen** som är motorn, **elevkraften** som är drivmedlet samt **föräldrastödet** och det **breda samhällsengagemanget** som förutsättning för ett framgångsrikt drogförebyggande arbete.

En röd tråd genom hela projektet har varit de fyra livsvillkoren, som beskriver de livsområden som kan skadas av drogerna: **Jag själv, Mina relationer, Samhället och Miljön.**

Vid höstterminens start får alla sexor en broschyr som beskriver Drogkampen. Varje klass beslutar själv om man vill delta. De två senaste åren har samtliga klasser deltagit.

Klasslärarna får en lista på vilket åskådningsmaterial som finns tillgängligt. Där ingår bl a Laryngförbundets video om laryngektomi och från i höst finns jag själv också med som avskräckande exempel.

Drogkampen har delats in i fyra olika steg:

1. Uppvärmningen

Den sker under slutet av höstterminen då eleverna i den egna klassen under några lektionstimmar diskuterar de fyra livsvillkoren. Denna diskussion ska även tas med föräldrarna och eleverna ska sedan skriva ned vad de tycker är viktigast. Här samlar klasserna in sina första tävlingspoäng. En klass där alla elever fullgjort uppgiften får max och har så inte skett görs poängavdrag för varje elev som inte medverkat.

2. Starten

Starten går i början av vårterminen och är ett gemensamt, timplångt program för samtliga sjätteklassare i kommunen (ca 500). Livsvillkoren presenteras och illustreras av kandidater (TV-folk, idrottsstjärnor exvis), film och musik. Syftet är att ge en stark upplevelse. Även här får klasserna poäng beroende på elevernas närvaro.

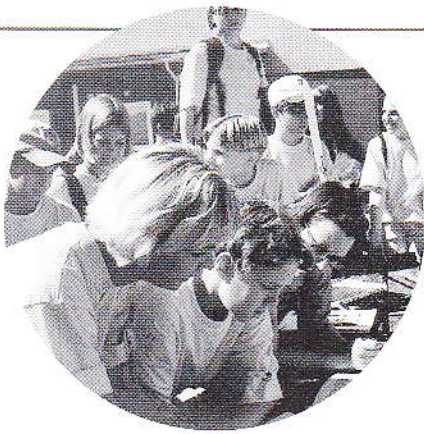
3. Kampen

Kampen pågår under tre månader och består av en eller flera uppgifter som vid fyra tillfällen göms i den lokala annonstidningen. Syftet med denna del av tävlingen är kunskapspridning och attitydpåverkan samt att hålla intresset vid liv inför finaldagen. Uppgifterna ger klasserna poäng och anknyter alla till de fyra livsvillkoren.

4. Finalen

Finalen innebär tre timmars intensivt tävlande en lördagseftermiddag i maj. Klasslagen är nu förstärkta av föräldrar, lärare och övriga hugade

och alla deltar i tävlingen. Tävlingsuppgifterna består av ett frågeformulär med ett hundratal frågor kring livsvillkoren samt drygt tjugotalet tävlingsstationer med praktiska utmaningar på idrottsplatsen och runt om i kommunen. För tävlingsstationerna svarar olika företag, ungdomsorganisationer, idrottsföreningar, kyrkor m fl. En del uppgifter har varje år lämnats via Radio Stockholm.

Uppgifterna vid dessa stationer är mycket varierande och i stort sätt alla medel är tillåtna för att lösa uppgifterna. Bilar, cyklar, mobiler, internet och bibliotek kom till användning. I årets final var drygt 1000 personer engagerade.

Finaldagen avslutades med stor prisutdelning och disco på kvällen. Första priset var i år en äventyrsresa till Boda Borg i Karlskoga. Hela den segrande klassen plus intresserade föräldrar besökte också Fiffiga Huset – en experimentverkstad – samt fick leva vildmarksliv ett dygn vid Ljustjärn.

Utvärderingen av Drogkampen är svår, men en del positiva signaler kommer fram i Landstingets 12-årsundersökning både vad gäller rök och spritvanor. I samarbete med IOGT-NTO kommer under hösten också Drogkampen att etableras i Olofström, Ronneby och Söderhamns kommuner. ■

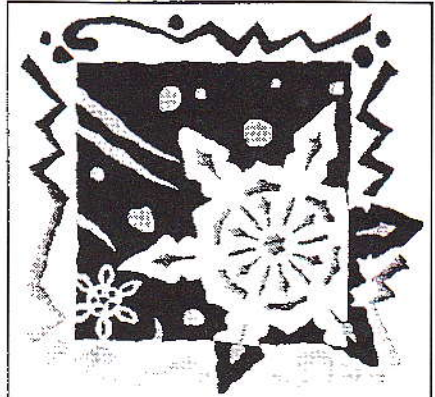
Framgång för Laryngfonden i långdragen skatteprocess

Bo Zachrisson

Laryngfonden har sedan flera år ett pågående skattemål. Skattemyndigheten vill beskatta fonden för resultatet av insamlingsverksamheten, som man anser vara vinstdrivande rörelse. Fondens anser å sin sida att insamlingsverksamheten skall vara skattebefriad då man saknar vinstsyfte. Nettot av insamlade medel går ju till fondens ändamål.

I länsrätten förlorade fonden mot skattemyndigheten men överklagade domen till kammarrätten. Den 9 oktober var det muntlig förhandling i kammarrätten och fonden representerades av Gert Hall och Bo

Zachrisson samt fondens juridiska ombud Peter Persson från BDO revisionsbyrå. Den 20 oktober meddelades dom i målet där kammarrätten bifaller fondens överklagande och undanröjer därmed skattemyndighetens beskattning av fondens insamlingsverksamhet. Detta är givetvis mycket positivt och glädjande för alla berörda och Gert Hall, som varit mycket aktiv i processen, kan ta åt sig en hel del av äran för framgången. Det är idag oklart om skattemyndigheten kommer att överklaga domen till regeringsrätten.

Stiftelsen Laryngfonden

önskar

God Jul och Gott Nytt År

Karin Cedin har avlidit

Karin Cedin var förbundsordförande mellan åren 1980-1984. Karin blev samma år också ordförande i Stockholmsföreningen. Karin var en mycket uppskattad och trevlig person. Hon arbetade som hemsamarit innan hon blev pensionär. Sitt föreningskunnande fick hon genom att inneha olika poster inom socialdemokratisk lokal verksamhet.

Karin var ordförande i RLE under fyra år och la ner mycket arbete i sitt ordförandeskap. Det kanske inte finns så många kvar som minns Karin, och de som redaktionen har pratat med vill gärna ha minnena för sig själva och alla har enhälligt sagt att hon var en underbar person.

God Jul och Gott Nytt År
önskar Svenska Laryngförbundet

Till Laryngförbundet och Laryngfonden

En underbar resa genom Danmark och in Tyskland

– Lennart Johansson –

Sol, vind och hav

Jag vill sända en liten hälsning från en väldigt tacksam förening från Skåne. Tack för all hjälp, Laryngfonden, för det ekonomiska bidraget. Det blev en underbar tredagarsresa till Danmark och Tyskland. Som rehabilitering var den helt fantastisk.

Alla vi deltagare njöt verkligen av den gemenskap och kontakt som dessa resor skapar. Meningen är naturligtvis att vi skall skapa en fin gemenskap sinsemellan så att vi skall må och trivas bättre och visst gör vi väl det!

Men inte alltid

Det finns alltid någon eller några som tycker annorlunda. Och jag kan hålla med. Jag var nog inte riktigt observant på några av våra nya medlemmar som tyckte att de inte blev omhändertagna som vi i förbund och föreningar har för avsikt att

göra. Det är inte alltid lätt att komma som nya till en förening där de flesta redan känner varandra.

Jag ber verkligen om ursäkt för vår försummelse. Hoppas att ni ändå fortsätter i vår förening och att ni besöker oss igen så även vi får en ny chans att lära känna er.

Vi kunde tyvärr inte få sitta vid det långbord som vi ville. Men det är inte alltid som man får som man vill.

Åk med nästa gång

När det gäller själva resan vill jag

bara tala om, åk med nästa gång, ni blir garanterat inte besvikna. Jag måste berömma resebyrån för det toppenhotell som de valt till vårt förfogande. TOPPEN!

Och så upplevelserna

För att ställa alla medlemmars förväntningar måste jag berätta lite om våra upplevelser. Vi besökte Elvira Madigans grav! Mycket intressant för en del av oss. Resan fortsatte sen till Flensburg i Tyskland. Där bunkrade vi upp med billig sprit, vin och öl. Bussen fick verkligen visa vad den gick för!

Slott, öar och badstränder

Vi besökte även Prins Joakims slott Schankenborg. Sedan gick färden vidare till ön Römö som hade stränder mycket bredare än våra badstränder. Cirka ett par kilometer. Och det gällde att vara snabb i fötterna när tidvattnet kom tillbaka. På tillbakaresan besökte vi ännu ett slott vid namn Koldinghus, som var imponerande och från 1200-talet. Det var en försvarslinje mellan Tyskland och Danmark. Efter den här utfärden var det dejligt att komma tillbaka till hotellet.

Öppna fönster. Det var varmt!

Deltagarna njuter av det fina vädret och den kalla glassen.

Ännu mera slott och herresäten

Vi avslutade vårt besök i Danmark med ett besök i H. C. Andersens bostad, samt intog en dansk lunch vilket kan jämföras med ett svenskt smörgåsbord.

Men innan det var riktigt slut besökte vi Egeskovs Slott där det fanns ett helt underbart museum med gamla bilar och flygmaskiner.

Vi var alla helt betagna och jag rekommenderar det för alla blivande resenärer som kommer åt det här hållet.

Hälsningar från resenärerna i Södra Sveriges Laryngförening genom

Lennart Jobansson, ordförande

Dagbok

Dag 1.

Avresa från Svågertorp söder om Malmö till Öresundsbron som leder

oss till Danmark. Vi åker söderut genom vårt grannland till Lolland. I Tårs tar vi färjan över till Spodsbjerg. Via Langeland kommer vi till Tåsinge där vi besöker Elvira Madigans grav.

Via Danmarks tredje största ö Fyn kommer vi till Bøjden. Där nästa färja tar oss till Fynshavn på Jylland. Färden går sedan till den tyska staden Flensburg. På vår väg dit passerar vi framlidna Drottning Ingridssommarresidens, Gråsten. I Flensburg checkar vi in på Hotell Mercure. Dagens middag serveras i hotellets restaurang.

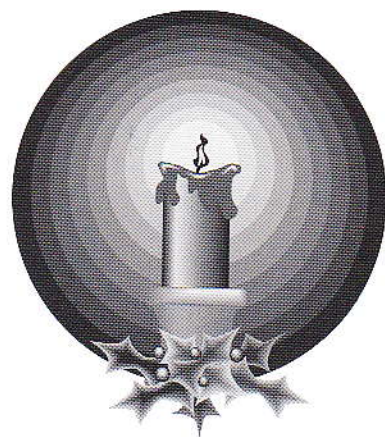
Dag 2.

Förmiddagen ägnar vi åt shopping på egen hand i denna gränshandelsstad, som Flensburg är. När fynden är gjorda samlas vi i bussen och återvänder över gränsen till Danmark. Vi passerar prins Joakims slott Schackenberg på vår väg till kors-

virkestäderna Tönder och Ribe. Innan vi når Ribe som är Danmarks äldsta stad har vi provat på de saltstänkta vindarna på ön Römö. Dagen avslutas med att sedan åka till Kolding och hotell Scanticon för middag och övernattnig.

Dag 3.

Efter frukost beger vi oss till närbelägna Koldinhus. Ett slott från 1200-talet som spelade stor roll som försvarslinje mellan kungariket Danmark och hertigdömet Schleswig. Vi åker sedan åter över till Fyn via Lilla Bältbron. I Odense besöker vi H C Andersson museum innan vi fortsätter till Egeskov slott. Vi gör en rundtur i den vackra slottsträdgården och besöker det berömda flygplans och bilmuseet. Efter uppehållet på Egeskov är det tid att tänka på hemresan. Vi åker mot Stora Bältbron som snabbt tar oss över till Själland. Efter ca 1,5 timmes busstur är vi åter på Öresundsbron och vi kan börja summera intrycken efter tre dagar i detta "yndiga land". ■

*Södra Sveriges
Laryngförening
önskar er alla*

God Jul
och
Gott Nytt År

Sand och husbilar fanns det gott om.

Rehabhelgen på Nässlingen

Utflykt till Gistholmen, lunchen står på kärran.

Ännu en gång hade vi förmånen att få följa med på en relax-helg.

Denna gång till en underbar ö Nässlingen ute i Stockholms skärgård. Väl ute i denna vackra natur fick vi tilldelat oss en liten mysig sjöstuga. Tyvärr var det regn på fredagen då vi var på båtutflykt. Men senare på kvällen med Lill och

Lars Dehlén, Kerstin och Solveig i vestibulen.

Pär, god mat och en jättebrasa höll vi både värme och humör på topp.

Lördagen var full av aktiviteter. Gunilla höll föredrag om rösten, talet och språket. Gunilla informerade också om hjälpmedel.

Marianne lärde oss att fungera som giraff och inte som en varg. Några hade fiskedon med sig, men

Väntan på återresa till Nässlingen.

någon fiskelycka syntes inte till förutom att Lars fick båten Nässlingen på kroken.

Varm gemenskap, god mat och dryck gjorde kvällen till ett trevligt minne.

Söndagen kom alldeles för snabbt, då var det dags för genom-

Asikainens och Perssons vid middagsbordet

gång av helgen. Det blev en repris på fyra härliga dagar när Lennart visade videon som han tagit. Nöjda och tacksamma för dessa dagar styrde vi kosan hemåt.

Alla som var med instämmer säkert i ett varmt tack till er alla som lagt ner så mycket intresse och arbete för vår trevnad.

Solveig och Anette

Bo, Kerstin och Pia får också mat.

En hälsning från Södra Sveriges Laryngförening (Skåne)

Hej alla Laryngföreningar i Sverige

Hoppas ni känner som vi, en god gemenskap när vi har våra träffar. Det är synd att alla inte kan delta i våra sammankomster, för vi har väldigt trevligt och ventilerar våra åsikter och problem.

Om det nu handlar om våra individuella svårigheter med skötsel och rengöring av stomatan eller problem för de behandlade i munhålan som har svårigheter med maten. Några av våra medlemmar har stora problem med att tillgodose sina behov av näringsrik föda. För att inte tala om de höga priserna på dessa varor.

En god trotjänare lämnar sitt uppdrag

För övrigt vill jag meddela att vår högt värderade kassör Gert Hall avgår efter 11 års tråget arbete med föreningens ekonomi. Med gott samvete kan Gert lämna sitt förtro-

Gert Hall

ende uppdrag och minnas att han började från noll och lyfte upp vår förening till vad det är idag. En bättre kassör kan vi inte tänka oss. Gert har skött sig med den äran och alla saknar honom. Vi hoppas att han lugnar ner sej när han nu trappar ner sina uppdrag. Vi önskar Gert god hälsa och att han förvaltar Laryngfondens kapital som han alltid har gjort, med bravur.

Valberedningen

Valberedningens uppgift är att i görigaste mån tillgodose föreningsmedlemmarnas önskemål och lyssna på styrelsemedlemmar i förbundsstyrelse och fondstyrelse och försöka utvärdera deras kompetens inför sitt ansvarstygda arbete som

de skött bra hitintills och hoppas det fortsätter så.

I övrigt anser jag att föreningarna bör skärpa sej, med att i fortsättningen sända in flera nomineringar? Vi behöver nytt ungt blod i våra styrelser med vidgade vyer och lite mer framtidstro. Och förslag om förnyelser inom våra föreningar, alla förslag är till det bättre. Det gäller även stödjande medlemmar för vem är väl bättre att förstå än de som bor med de opererande alla ni anhöriga är välkomna med synpunkter och förslag. Alla ideer och tankar välkomnas.

Stödjande medlemmar och personal inom sjukvården är naturligtvis hjärtligt välkomna med sina åsikter och jag tror att de är många? OBS, vi i våra föreningar är alltid glada för era åsikter, vi vet att det utförs ett enastående arbete inom Ö.N.H.

Vänliga hälsningar genom Lennart i Södra Sveriges Laryngförening

Fattas det en knapp i julvästen

– Sonya Sarin –

Va' lugna go' vänner – vi har hittat den!
Plus ett par till.

GLÖGG

Glögg i vinterkylan har väl nästan blivit vår nationaldryck. Här nedan ett alkoholfritt recept. Vill ni ha den lite starkare går det bra att "prutta" i en skvätt "prit" t ex Brännvin Special. Till 10 portioner behövs:

5 dl vatten
1 påse glöggkryddor
2 dl farinsocker
1 l svartvinbärste
2 dl konc. svartvinbärsjuice

Blanda vatten, glöggkryddor och farinsocker. Sjud på svag värme i 30 minuter. Låt stå och svalna. Sila lagen. Brygg svartvinbärste. Blanda kryddlagen med te och tillsätt svartvinbärsjuicen, värm och servera med russin och mandel.

TODDY

En toddy kanske också skulle smaka efter promenaden. Värmande!

1 flaska kraftigt rödvin,
t ex Mavrud
3 1/2 dl vatten
1 kanelstång
1 väl tvättad apelsin i tunna skivor

Värm vin och vatten med kanelstången i kastrull eller

mikrougn. Låt inte blandningen koka eller värmas flera gånger om, då förstörs den fina smaken. Servera i glöggmuggar från balskål med simmande apelsinskivor.

KNAPPEN

Så till den lilla knappen eller snarare tre stycken som smakar jul och som är snabbtillverkade. Du tillverkar "kryddan" som sedan blandas med okryddat brännvin till "angänäm styrka och smak"

PÅ KANELEN

blir man av omätligt intag. Kanel är en gammal brännvinskrydda. Ett par, tre stänger i 3 dl sprit ger god snaps på en vecka. Filtreras.

POMANDERSNAPS

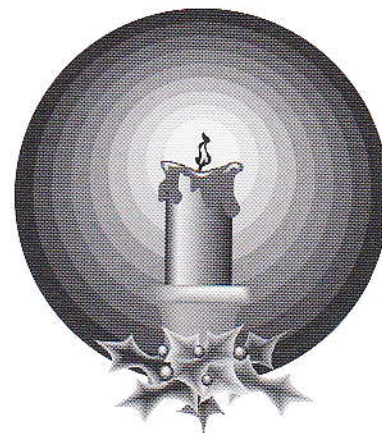
Doftar jul som inget annat. Låt tunt skal av 1 blond apelsin och två kryddnejlikor dra i ca 3 dl brännvin 4 dagar. Sila bort skalen, låt nejlikorna vara kvar i flaskan.

RYSKA RUSSIN

1 1/2 dl russin får dra i 4 dagar i 2-3 dl vodka. Filtrera! Russinen kan med fördel återanvändas till glass och pannkaka.

Sonya

Uppsala
Laryngförening
önskar er alla

God Jul
och
Gott Nytt År

Stort tack till

Laryngfonden

Deltagare på Gysinge Herrgård

För att vi återigen kunnat tillbringa några augustidagar på Gysinge herrgård. Uppsalaföreningen har njutit av gymnastik, energimassage och samtalskommunikation. Lyssnarrollen kontra talarrollen. Båda är lika viktiga i samspelet mellan människor.

Vädret var underbart vackert och i år slapp vi alla myggor.

Gunilla Beling

**Redaktionen tackar
för alla insända
bidrag till Lary.
Vi önskar er
och alla läsare en
God Jul
och
Gott Nytt År!**

Rätt lösning på LA Kryss 3/01

Jag vill först be om ursäkt för en felaktig nyckel i krysset. "Före EG" med lösningen EU skulle naturligtvis varit "Efter EG", men ibland tänker man baklänges. Det här med förkortningar i korsorden är ett otyg, men väldigt svårt att undvika om man ska följa den i och för sig oskrivna regeln om att ha en nyckel så fort man har mer än en bokstav i rad.

Jag har fått ett brev från Birgitta Rydh i Gislaved, som undrar över ett par förkortningar som förekom i La Kryss 2/01. Den ena är NT som svar på nyckeln "Har brev kort". Jag

hade Nya Testamentet i tankarna och det innehåller ju ett antal Pauli brev. Det andra är IE som svar på "Det vill säga". IE står för id est som är det latinska uttrycket för det vill säga. Förkortningen står inte i Nationalencyklopedin, men väl i Bonniers stora lexikon från 60-talet. I engelskan är i e den enda vedertagna förkortningen där vi använder dvs. En förkortning Från La Kryss 3/01 som kanske tarvar en förklaring är AE med nyckeln "Kort långt". AE står för astronomisk enhet och här kan man verkligen prata om ett understatement. En AE är 149,59787 mil-

joner km!

Det har bara kommit in två korrekta lösningar på La Kryss 3/01. Största stötestenen var tydligen staden i Flandern som skulle vara Ieper. Det är det flamländska namnet på staden. På franska heter den Ypres och på tyska Ypern. Det är en stad med blodig bakgrund. Man uppskattar att över 600.000 man stupade här under första världskriget.

Ragnar Sarin

	ÖSTE	HÅLSINGAR	KÄNT FÖR DOM	OKÄNT	SPÖDAMER	ÖM	BLEV ESSELTE	LEASAS Ä E Ö I	NÄR DET FYKER	RAGNAR SARIN
	KORN		SOM MALTA							
	LÄRARFACK		KANSKE I SVENSK DAMTIDNING		DOLD	VÄ SYND		NJET		
	MED FUSK OCH BRÄSK		GÖR PAJAS FRUKT		OM 7 NEUTRALT	BEST	BO NY I BONN			
	MED MED								GÅR FÖRE NÄD URMAN	
	ASADES									
	↓	GÖTT TILL ROKT ÄL	PR ON.	↓	↓					
				↓						
KLADD	ÖS STRED PÅ CYPERN		MAGNELL LIND-BLOM		HJÄLPER I DET TYSTA		DÄR FINNS LINDH	GÖR UV SOM KAR		UK:s DROTTNING
ÄR SKAKANDE						BRYTER RENA				KORT FÖR UPPSLAG
							KORT FÖRE SO	KUF	MARGARIN	DRAKEN SES MED SKUR
SPELDEL		LIII HALLER IHOP		KAN MAN HA I OGAT	SES MED VERA					BLEV EG
STRAX NORR OM TURKU					STÖKA TILL DET FISKA					
STOPPA KNIVEN I MÜN	SIST I ETT STADIUM			FÖR UNGA BLÅ SON		INTERNATIONELL ENHET			ORATOR	TVÅ TONER
			MES							
			SKYDDA					BART	SED	
ANVÄNDER JUNGFRU	HAR BRANT NORR-VAGG	GUBB-MATERIAL		TALLIUM	TENNESSEE FOLJDE ARIUS		RIKTNING			TOMT-MATT
TUTAR							LURAR			
KVICK-SILVER	ABER		I MITTEN	KLÄNGER APAN I	LINDRAD SÖT					JAG SOM PERSIKA
ADENS HEMVIST		GÖR KANSKE TROTT			DRAR MAN FÖR NAGON		NAMNGAV GALLERI			
			SKILJS FRÅN VETET					KORT LÅNGT EDERA		
VOLJÄREN	KONSONANTER	AVSÖNDRAR			SITTNING					

LA KRYSS. Lösningen på krysset kan skickas till Svenska Laryngförbundet, Barks Väg 14, 170 73 Solna före den 15 februari 2002. Märk kuverter "La Kryss 4/01". Först öppnade rätta lösning belönas med en lott från Cancerfondens Rikslotteri. Andra pris är 8 vykort med motiv av Carl-Anton, tredje pris är 6 vykort. Rätt lösning på krysset och pristagarnas namn publiceras i Lary nr 1/02.

Namn:.....
 Adress:.....
 Postnr:.....
 Postort:.....

SVENSKA LARYNGFÖRBUNDET

läns och regionalföreningar med kontaktpersoner

Laryngföreningen Dalarna

PER TESTAD

Kung Magnigatan 19, 791 51 Falun
Tel: 023-267 17

Laryngföreningen Gävleborg

SIV BAGLIEN

Oxtorget 1 B, 2 tr.
826 32 Söderhamn
Tel & Fax: 0270-164 59
Mobil 070-548 60 39

Norra Sveriges Laryngförening

Umeå

BO PERSSON

Övre Hantverksgatan 20A
831 86 Östersund
Tel. 063-12 30 41
Mobil 070-512 51 96
E-post bo.persson.laryng@telia.com

Hallands Laryngförening

ULLA KARLSSON

Betelvägen 10, 302 30 Halmstad
Tel. 035-10 21 23

Stockholms Läns Laryngförening

GUNNAR SCHNEIDER

Henriksdalsringen 45, 131 32 Nacka
Tel & Fax: 08-615 03 24
E-post gunnar@nbox424.swipnet.se

Sydöstra Laryngföreningen

KJELL ANDERSSON

Rättarvägen 4, 612 31 Finspång
Tel & Fax: 0122-155 47
E-post: kjell.sven-olof.andersson@spray.se

Södra Sveriges Laryngförening

LENNART JOHANSSON

Per Albin Hanssons väg 56 B,
214 63 Malmö
Tel. 040-96 23 40

Laryngföreningen Göteborg

Box 12053, 402 41 Göteborg

GÖSTA JORHEDE

Lilleby Bäckedalsvägen 99
423 49 Torslanda
Tel & Fax: 031-56 35 41

Uppsala Laryngförening

STIG JOHANSSON

Tunagatan 37 D, 753 37 Uppsala
Tel. 018-25 28 63

Västmanlands Laryngförening

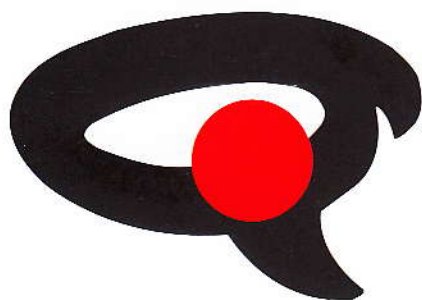
KAARLO VUOLLE

Lerkärmsgatan 10, 732 51 Västerås
Tel. 021-41 74 76

Laryngföreningen i Örebro och Värmlands Län

STEN-OVE PEITERSSON

Styrbordsgatan 12, 652 27 Karlstad
Tel. 054-21 87 35

STIFTELSEN LARYNGFONDEN *i kamp mot strup- och munhålecancer*

Laryngfonden – en fristående fond instiftad av Svenska Laryngförbundet – står öppen för ansökningar om bidrag, vilka kan beviljas i enlighet med fondens ändamål:

Fondens ändamål är att främja forskning och utveckling, särskilt inom

områdena laryng-, hemilaryng- och glossektomi samt främja vård och rehabilitering för behövande sjuka inom dessa områden, dock ej sådant som åligger stat, landsting och kommun, enligt gällande lagar, regler och praxis.

Bidrag och gåvor emottages tacksamt på:

**Bankgiro: 5936-5338 • Postgiro: 90 02 02-3
91 82 58-5**

Ansökningsblankett för bidrag finns hos:

STIFTELSEN LARYNGFONDEN

Barks Väg 14 / 170 73 SOLNA / tel: 08-655 40 01

e-mail: laryngfonden.kansli@telia.com

PROVOX® *FreeHands HME™*

Vi ber om ursäkt!

för den extremt långa väntetiden på Provox FreeHands HME.

Det har varit en del synpunkter på att vi gjort reklam för en produkt som inte finns tillgänglig. Vår affärsidé är att tillverka och tillhandahålla högkvalitativa produkter som erbjuder patienterna ökad livskvalitet. Detta är en policy som vi alltid strävar efter att hålla och aldrig viker från.

Under produktionen av FreeHands HME tillstötte det produktionstekniska problem som vi omöjligt kunde förutse. Vi valde därför att avvakta med lanseringen för att kunna erbjuda en väl fungerande produkt.

En sak är säker och det är att vi har varit lika frustrerade som Du.

Vi hoppas på ett fortsatt gott samarbete och att våra produkter skall vara till god hjälp.

Om Du har synpunkter på våra produkter, bra eller dåliga, är Du alltid välkommen att kontakta oss. Det hjälper oss att göra bättre produkter.

Vi på Atos Medical önskar Er Alla en riktigt

*GOD JUL
och
GOTT NYTT ÅR*

